

1928

MATI IN GOSPODINJA

Št. 16

Mejniki v družinskem življenju.

Prazniki v cerkvenem letu nas spominjajo posebnih božjih dobrot, ki nam jih je izkazal v tistih dneh Stvarnik. Državni prazniki nas spominjajo važnih javnih in državnih dogodkov, ki jih praznujemo.

Tudi v življenju vsakega posameznika so dnevi, ki bi jih lahko imenovali osebne praznike. Ker je pa človek kot družabno bitje navezan na družbo, v prvi vrsti na družino, zato se ti osebni prazniki prenesajo v družinsko življenje. S tem se neguje in pospešuje družinsko čuvstvo, družinsko občestvo, enotnost, mir in zadovoljnost. Vsi člani družine se zanimajo za veselje in žalost drug drugega, se vesele v veselju in žaloste v žalosti.

Kateri pa so glavni spominski dnevi, ki naj jih praznujejo naše družine?

Prvi naj bi bil spominski dan, obletnica poroke. Lepo je, ako naši zakonci praznujejo srebrno ali zlato poroko. Prav pa je tudi, da se vsako leto spominjajo tega dne. Zakon je najpotrebnejša in najsvetejša zveza, ki jo zvežeta mož in žena. Malo je, ako se vsako leto samo enkrat spomnijo velikih in svetih dolžnosti, ki so jih prevzele, ko so stopili v zakon. Koliko premišljevanja in priprav je bilo, preden je bil storjen sklep za ta važni korak! S kakšno slovesnostjo se je morebiti vršila poroka! Zakaj naj bi potem ostal ta dan popolnoma pozabljen? Bolj kot vsak drugi dan naj oče in mati na obletnico svoje poroke zahvalita Boga za vse dobrote in ga prosita novih. Vsa družina naj proslavi ta dan na primeren način!

Drugi družinski praznik naj bo rojstni ali godovni dan vsakega družinskega člana. Poleg pobožnega spomina v cerkvi bo mati-gospodinja tudi doma znala napraviti večje ali manjše veselje vsakokratnemu godovnjaku. Čim večja je družina, tem več bo takih družinskih praznikov; pa zato se ni treba bati, da bi hiša škodo trpela. Vsak, komur je tak praznik namenjen, naj ga z veseljem in hvaležnostjo praznuje; svojo hvaležnost pa pokaže s tem, da tem vestneje vrši svoje dolžnosti. — V naših družinah od teh praznikov tudi posli niso izvzeti. —

Praznovanje godovnih dni v družini je obenem tudi nekaka mera za družabno in socialno čuvstvovanje sploh. S tem se pač utrjujejo medsebojne vezi.

Ne veseli, toda pomenljivi so v družini tudi spominski dnevi naših umrlih. Nobeden teh dni ne sme iti mimo nas brez koristnega spomina. Lepa navada je v mnogih krajih, da vsak umrli družinski član dobi za god in za smrtni dan, sv. mašo, ki se je po možnosti udeleži vsa družina. Za ta dva dneva — poleg Vseh svetov — osnažijo in okinčajo tudi grobove družinskih članov.

Obletnica poroke, rojstni ozir. godovni dnevi in smrtni dnevi družinskih članov

naj bodo v družinskem življenju mejniki, ob katerih se družinske vezi tem tesneje družijo.

O oslovskem kašlju.

Oslovski kašelj je nalezljiva otroška bolezen, ki spada žal k onim, zoper katere še ne poznamo sredstva, ki bi učinkovalo z gotovostjo.

Bolezen se priplazi prav potuhnjeno, otrok postane nahoden, morda tudi nekoliko hripav, nato pa prične pokašljevati. — Stariši menijo, da je to le običajno prehlajenje in se dalje ne pobrigajo, posebno, v nadi, da bo že samo prešlo. Po pretoku kakih 10 dni pa preide kašelj v one krčevite napade, ki so za oslovski kašelj značilni. Otrok z naporom nekako piskačoče vdihne globoko zrak in prične v kratkih, zaporednih, kot odrezanih sunkih kašljati. Nato zopet krčevito vsrka zrak in zopet sledi oni kašelj. Pri tem postane otrok zabuhel in modrordeč v obraz, solze mu stopijo v oči in celo telo se zvija in krči. Po napadu se otrok pomiri in navadno zaspi, dokler mu nov napad ne kali prepotrebne miru. Ti napadi se vrstijo v nenakem redu, danes jih je malo, jutri pa so zopet številni. Po pretoku 14 dni oziroma enega meseca se pričnejo napadi polagoma zgubljati, otrok ozdravi. Žal pa preide le prepogosto oslovski kašelj v druge bolezni, od katerih je splošni krč najnevarnejši, kajti oslabele otroško telo navadno podleže tej komplikaciji.

Kot v pričetku omenjeno, medicina še ne pozna gotovega zdravila zoper to morilko, pač pa ima mnogoštevilna sredstva, s katerimi olajšamo napade in krepimo telo v boju, ki ga bije samo z boleznijo. Ker je bolezen nalezljiva, naj bo prva skrb starišev, da strogo ločijo bolnika od ostale dece, lastne in tuje! Ker je najuspešnejše sredstvo zoper to bolezen sprememba podnebja, je najprikladnejše da oddamo bolnika kakim oddaljenim znancem ali sorodnikom ki nimajo otrok. S tem smo dosegli, da je bolnik prišel na drugi zrak in da je ločen od drugih otrok. Kjer pa je to nemogoče, tam naj se ima bolnika kolikor možno na svežem zraku. Ako imamo dve sobi na razpolago, tedaj zračimo eno sobo, medtem ko je bolnik v drugi. Ob napadih, posebno v onih slučajih, kjer stopajo krči v ospredje, nam služi dobro kad s toplo vodo, v katero položimo otroka. Ta topla kopel običajno pomiri krče in mnogo pripomore, da otrok srečno prebije ravno najnevarnejše trenutke!

To bi bile seveda le splošne smernice, nekaka prva pomoč. Daljina navodila pa mora dati le zdravnik, ki je bolnika videl in preiskal! Ne odlašajte, temveč pokličite ga čimpreje, da predpiše potrebna zdravila, oziroma vbrizga gotove injekcije!

ZAHVALA. Podpisana se zahvaljujem »Zajemni zavarovalnici« v Ljubljani za kulantno izplačilo zavarovalnine po požaru ter jo vsakomur toplo priporočam.

Josip Sever, pos., Brvace 2 p. Grosuplje.

Dr. T. R.

O prirodnih zdravilih.

Zadnjič smo govorili o tem, kako važna je skrb za zdravje in kako često je bolezen takšnega značaja, da jo je, čim se je enkrat pojavila, težko, včasih celo nemogoče odstraniti. Danes se pogovorimo o sredstvih in načinih, kako ohranimo svoje zdravje in kako zdravimo z brezplačnimi zdravili prve bolezenske pojave.

Dokler živimo, dihamo. Z dihanjem dovajamo v pljuča za življenje neobhodno potrebnega kisika, ki pride v pljučih skozi najdrobnejše žilice v kri in odtod po vsem telesu. Vselej, kadar udihnemo, pride v pljuča približno pol litra zraka, kar da v eni minuti 8, v eni uri 480, v enem dnevu 11.520 litrov ali 115 hektolitrov. Kdor ima stalno pred očmi dejstvo, da gre dnevno skozi njegova pljuča preko 100 hl zraka, mu pač ne bo vseeno, kakšen je zrak, ki ga udihava. Tudi bo takemu človeku lahko dopovedati, da je slab zrak eden važnih vzrokov za razne bolezni. Na žalost je pa človek le preveč podoben lahkomišelnemu otroku, ki vidi samo to, kar ima pred nosom. Če nekdo pojé pokvarjeno klobaso in ga nato tri dni boli želodec, rad verjame, da je njegovo bolezen zakrivila klobasa. Če pa isti človek cel dan sedi v slabo prezračeni, zaduhli, smradljivi, zakajeni sobi in vidi, da je naslednji dan še vedno zdrav, pa za zlomka ne verjame, da se ima za to zahvaliti le svojemu trdnemu zdravju, ki pa vendarle ni takšno, da bi ga nobeno zlorabljanje ne moglo omajati. Jasnó je namreč, da morajo slednjič omagati tudi najtrdnjša pljuča, če jih človek leto za letom zalaža s prahom in smradom, namesto s svežim, čistim zrakom.

Kako se čuvamo slabega zraka? Za ljudi, ki žive na deželi, je to kaj lahko. Treba se je le ogibati daljšega bivanja po slabo zračenih prostorih. Tu pridejo v poštev predvsem gostilne in lastni domovi.

Ne bom govoril o škodljivosti pohajkovanja po gostilnah obče, ker bi nas to predaleč zavedlo. Rečem samo: gostilničar živi od denarja svojih gostov; zato je njegova dolžnost, da v vsakem oziru poskrbi za njihovo udobnost. Če tega noče, je gost več kot neumen, če še kdaj pride v njegovo gostilno. Kdor presedi cele dneve v smradljivih, počikanih beznicah in pije slabo vino, je obžalovanja vreden grobar, ki počasi toda vztrajno koplje svoj lasten grob. Žal se ljubitelji alkohola celo izogibajo čednih gostiln, ker vedo, da tam ne bodo mogli po mili volji razgrajati in druge take stvari počenjati. Obračam se torej le do tistih, ki sicer niso pijanci, ki pa vendar včasih radi posede v družbi, da pri čaši dobrega vinca malo pomožejo. Le-ti naj vedo, da je gostilničar odvisen od njih in ne obratno ter da bo gostilna kmalu izgledala tako, kot bodo oni hoteli, samo če bodo zahtevali.

Važnejši so naši domovi. Dom naj bi

bil družini prijetno bivališče, ne pa zasilno pribežališče, kar je le prečesto. Gospodar najde denarja za vse mogoče stvari: za tobak, za vino, za žido svojim hčeram in kaj vem za kaj vse, ne najde pa denarja za ureditev lastnega ognjišča. Ni čudo, če se člani družine počutijo povsod prijetneje kot doma, če beže z doma, puščajo denar pri tujih ljudeh in izgubljajo smisel za domačijo.

Stopim h kmetu, ki ne velja ravno za siromaka. Plot pred hišo se podira. Na dvorišču stoje luže, zabeljene z gnojnico, pomijami, smetmi, krompirjevimi olupki in drugimi takimi dobrotami. Sadno drevje po vrtnu moli svoje črvice, z mahom obraščene veje proti nebu kot berač svojo uvelo, suho roko ob romarski poti. Streha kot rešeto. Majava vrata žalostno zaškripljejo, ko stopim v temno, zakajeno vežo. Ne vidim nič, le dim z ognjišča me bode v oči in nos, da komaj diham. Grem v hišo. Nisem še dobro odprl vrat, že se mi zaleti roj nadležnih muh v lice. Dasi je zunaj najlepši dan, so vsa okna zabita, da je zrak uprav neznosen. In pa kakšna so ta okna! To so male luknje, zamrežene in z visokimi rožami zadelane, da bi niti mačka ne mogla skozi. Peč se podira, strop pušča, stene vlažne, tla strohnela, nekdanj lep javorjeva miza vsa črvida; povsod stoji za prst debelo prahu, na tleh pa umazanija od celega meseca... Če bi hotel naštevati vse napake, ki jih človek najde v takem domu in ki izvirajo bolj iz zanikrnosti kot iz revščine, bi moral napisati debelo knjigo. Kako izboljšati zdravstveno stanje naših domov, o tem bomo govorili itak kasneje enkrat. Danes sem hotel le pokazati, da je tudi doma le preveč prilike za razvitek raznih boleznih ter širok delokrog za gospodarja, ki mu zdravje njegove družine ni deveta briga.

Kako bomo poskrbeli za dober zrak v svojem domu?

(Nadaljevanje.)

Več sirove hrane.

Današnji kulturni človek se je vse preveč odtujil naravi tudi glede hrane. Vse mora biti kuhano ali pečeno, praženo ali obarjeno in z najrazličnejšimi primesmi in začimbami predelano, da končno niti ne vemo, kaj jemo. Ta tako zvana kulturna hrana je seveda močno vseč našemu pokvarjenemu okusu, kako pa ugaja prebavilom in sploh našemu organizmu, za to se ne vprašamo. Velika večina tistih, ki jedila pripravljajo in tistih, ki jih uživajo, se niti ne zaveda, kako vročina (kuhanje, pečenje, praženje itd.) marsikako živilo pokvari, da izgubi vse za naš organizem koristne snovi, ki jih ima v prirodnem stanju. Prav tako se splošnost ne zaveda, kako si s takimi jedili kvarji prebavila, rahlja zdravje in krati življenje.

Zato se pojavlja v novejšem času jako močna struja, ki kliče ljudi nazaj k narodi, nazaj k prirodnim hranam. Zlasti se danes mnogo govori in piše o uživanju sirove hrane, pa tudi v resnici že uveljavljajo ta prvotni način prehrane. So celo ljudje, ki so popolnoma zavrgli vsako kuho

in uživajo samo sirova jedila. Seveda, tako daleč mi ne gremo. Krompirja in fižola, pa tudi še marsikaj drugega ne moremo jesti sirovega. Vendar pa vprašanje sirove hrane tudi za nas, zlasti za naše kmečke razmere ni tako brez pomena, ako pomislimo, da je taka hrana mnogo bolj naravna in zato bolj zdrava nego na vse mogoče načine z vročino in z različnimi dodatki pokvarjena jedila. O tem ni nikakega dvoma, pa naj se sirova hrana modernemu človeku še tako upira. Pa tudi mnogo cenejša so taka jedila, ker ne potrebujemo preveč raznih dodatkov in ne tratimo časa s kuhanjem in hranimo kurivo.

Celo vrsto pridelkov imamo, ki so vrlo užitni v sirovem stanju, pa jih vobče tako malo čislamo in nekaterih sploh nikoli ne uživamo. — Pred vsem moramo omeniti sadje — ta plemeniti dar božji, ki je izmed vseh živil v sirovem stanju ne samo užiten, ampak zelo okusen in zdrav. Brez dvoma je bilo sadje edina hrana prvotnega človeka. Tu pa ne mislimo samo jabolk in hrušek, ampak v poštev hodi tudi vse drugo, zlasti še lupinasto sadje, ki je najbolj redilno in trpežno. Sadje je živilo, ki nam je na razpolago prav celo leto. Ko zmanjka svežega, imamo suho sadje, ki ga tudi ni treba kuhati. Kdor ima slabe zobe, naj ga namaka 6 do 12 ur v vodi, pa ga bo lahko jedel.

(Dalje.)

Kuhinja.

Turška juha. Kuhaj $\frac{1}{4}$ kg mesa (koštrunovega) in košček jeter v dveh litrih vode. Ko zavre, prideni koreninico zrezanega peteršilja, košček čebule, par koscev korenja in strok česna. Ko je meso napol kuhano, mu prideni majhno glavo zrezanega zelja, soli in čez nekaj minut prideni 15 dkg riža in ščep popra. Ko je vse kuhano, zreži meso na majhne kocke. Nato stresi zelje v skledo in po vrhu naloži zrezano meso.

Ogrske kumare. — Skrhljane kumare stresi v skledo, osoli jih, premešaj in pokrij za nekaj minut. Razgrej v kozji na na kocke razrezano slanino in prideni ji drobno zrezane čebule. Ko se nekoliko zarumeni, prideni ožete kumare, za noževno špico paprike in nekoliko drobno zrezanega zelenja od janeža. Pokrij kumare in pušči, da se zmehčajo, nato jih potresi z žlico moke in zalij s krompirjevo juho. Ko še nekaj minut vro, jih postavi s krompirjevim pirejem na mizo.

Dušene kumare. Kumare olup, zreži ali skrhljaj na listke in jih v zavreti slani vodi prevri. Deni v kozo eno žlico masti (za en globok krožnik kumar), v razgreto deni nekoliko drobno zrezanega zelenega peteršilja in čebule, prideni odcejene kumare, nekoliko limoninega soka in velik ščep popra in drži pokrito vse skupaj, dokler se kumare ne zmehčajo. Predno postaviš na mizo, prideni žlico kisle smetane.

Mezga iz korenja in marelic. Osnaži rumeno korenje, ga operi, zreži na velike kose, stresi v lonec in prilij toliko vode, da se korenje pokrito zmehča. Za 1 kg ko-

renja prideni $\frac{1}{4}$ kg marelic in duši marelice s korenjem vred. Ko se vse skupaj zmehča, pretlači skozi sito in deni nazaj v lonec ter prideni $\frac{1}{4}$ kg sladkorja in nekoliko drobno zrezanega limon. olupka. Ko se vse skupaj še eno uro med večkratnim mešanjem kuha, zlij to mezgo še gorko v kozarec. Zaveži in shrani, kakor drugo. Ta mezga se drži le kake tri mesece, je pa zelo okusna in posebno dobro mazilo otrokom za na kruh. Tudi ima ta mezga prednost, da je zelo cenena jed.

Jež navlečen. Mešaj 10 dkg surovega masla s 5 rumenjaki in 12 dkg sladkorja, sneg 5 beljakov, 10 dkg drobtin od črnega kruha, ki jih namoči nekoliko s črnim vinom, 10 dkg zmlatih, neolupljenih mandeljev in drobno zrezane lupine pol limone. Ko vse skupaj narahlo premešaš, stresi v pomazan podolgast model in speci. Pečenega stresi na podolgast krožnik in ga oblij s $\frac{1}{4}$ litrom črnega zavrelega vina, ki si mu pridejala žlico sladkorja in skorjo cimeta. Ko se nekoliko jež napoji, ga obloži s snegom, ki si ga napravila iz 3 beljakov in mu pridejala 3 žlice sladkorja. Po vrhu snega pa natakni pinjole ali podolgasto zrezane mandelje. Postavi ga še za 10 minut v pečico. Postavi na mizo gorkega ali mrzlega.

Praktični migljaji.

Velika nadloga pri hiši so ščurki. Vendar pa se jih je prav lahko iznebiti. Zmešaj boraks s sladkorjem ter potresaj vsak večer, dokler popolnoma ne izginejo. Še bolje je zmeškan krompir, med k terega primešaš boraks, kar je za te nedobijljive, posebno vabljivo. Ko se tega do dobra nažro, postanejo tako omamljeni, da niti svojih skrivališč več ne dosežejo. Bodi pripravljena na to, pometi jih skupaj ter vrzi na ogenj.

Kdor trpi na neredni prebavi, kar povzroča razne bolezni, naj po vsaki jedi povzije kavino žličko glicerina.

S črnilom si je kaj lahko prste umazati, posebno ako nimamo pripravne steklenice in nerabno držalo. Z milom se madeži ne odstranijo lahko. Prav gotovo in hitro pa z limonovim sokom.

Komur se nohti radi lomijo in mu to dela neprilike pri njegovem opravilu, naj jih večkrat namoči v olivnem olju

Kdor ne more spati, naj vzame, preden leže, kozarec tople vode, v katero pomeša nekoliko jedilne sode bicarbonate.

Kdor želi imeti obutev posebno svetlo, ali pa da je imel prejšnji dan čevlje mokre, naj kane v globin ali »biks« par kapljic parafina.

Zelenjava se navzame duha druga od druge, zato jo moramo ločeno shraniti.

Nikdar ne peri belo svileni blago v vroči vodi, sicer postane blago rumeno.

Tri žalostne povesti.

I.

Koprivnikova dva, mož in žena, sta že deset let poročena na lepi in bogati Koprivnikovini, a Bog jima ni dal nobenega otroka. Po desetih letih je prišel v veliko veselje cele hiše mali Janezek na svet. Oče in mati sta imela samo eno veselje in samo eno dolžnost; kako bi malega Janezka tem bolje in pristrčneje negovala. V teh svojih sklepah sta tekmovala, kateri mu bo bolje storil vse po volji, da se mali srček ne bo jezil.

Komaj je bil mali pol leta star, že je iz zibke gospodaril nad celo hišo. Na kar je pokazala mala ročica, vse je bilo treba takoj prinesiti k zibki: psa, mačko, sliko, knjigo in časopis, celo nož in vilice, kar je zahteval. Vse so mu morali dati pokusiti, kar je pozelel. Če mu ni bilo kaj všeč, so tisto stvar takoj odstranili. In če se mu je zljubilo kričati, sta na vsaki strani zibke stali mati in dekla ter sta ga skušali pomiriti z najslajšimi imeni in z najrazličnejšimi obljubami. Mali tiran teh obljub sicer še ni razumel, prav dobro pa je čutil iz njih nežni glas in za tisti trenutek je bilo njegovu volji ustrezno.

Mali Janezek je začel hoditi, a ne tja in tam, kamor je mati hotela, ampak zdaj tja ven na cesto, zdaj na blatno dvorišče, zdaj na strme stopnice in na vse mogoče kraje.

Nekoč je bila klet odprta in Janezek je hotel noter. Pestunja mu seveda ni ustregla, zato je pa začel kričati na vse grlo in je togoten tolkel z rokami in nogami okoli sebe. »Tiho, tiho,« ga je mirila dekla. »V kleti je tema. Pojdi greva rajše k piščančkom, ki so tako fletkani.« Pa ni nič pomagalo. Janezek se ji je vrgel vzrak čez roko in je še bolj kričal. Seveda je bila mati vsa v skrbeh takoj zraven: »Kaj pa je? Kaj pa bi mali rad?« — »O, prav nič hudega ni; v klet hoče, pa mu seveda nisem ustregla. Le pogledite ga, kakšen je,« je hitela pestunja.

»Daj mi sem otroka, Ana, pa hitro prižgi svečo! — Tiho, tiho, Janezek! Ze gremo v klet. Ana bo pa tepena. Grda Ana!« In k Ani: »Saj je zmirom bolje, da mu ustrežeš, da revček ne vpije! To bi pa že morala vedeti, Ana!«

In že so šli po stopnicah v klet: spredaj Ana, da je svetila, za njo mati z otrokom. Sredi stopnic se je Janezek premislil in ni hotel naprej. Mati in Ana sta se obrnili in je šla procesija spet navzgor.

Janezek se je učil govoriti. Vsako njegovo besedo je razumela cela hiša kot ukaz. To se je posebno pokazalo pri mizi. Največkrat je bilo slišati Janezka: »Ne maram!«

»Kaj pa bi rad, moj ljubček?«

»Tisti-le kos, tam-le!«

»Na, Janezek, tu imaš!«

»Pa ni dober.«

»Ne? Kaj pa bi rad, srček?«

»Štrudelj!«

»Jutri, Janezek, bo prav dober, sladek štrudelj.«

»Zdaj-le ga hočem!«

»Oh, kaj naj otroku dam? — Ana,

stopi v trgovino po piškote; na denar!«

In potem:

»Na, Janezek, piškotke. Kajne, da so dobri?«

»Ja. Žejen sem, mama.«

»Revček, ali češ vodke ali vinčka?«

»Kavice hočem!«

»Pa je še ni. — Ana, hitro podkuri in skuhaj kavol! Precej bo kavica, dušica.«

»Ali bo kmalu kavica?«

»Kmalu, precej, takoj.«

»Ne maram kavice. Vinčka hočem. Mama, vinčkal!«

»Na, vinčka, zlata piška!«

»To ni moj kozarček. Moj kozarček hočem!«

»Le pogledite, kako je razumen! Precej ve, da ni njegov kozarec! — Tu, Janezek, tvoj kozarček!«

Nekoč je hotel oče poseči vmes: »Jej, ali pa ne dobiš nič drugega!« Takrat je togoten vrgel Janezek žlico po mizi, oče pa ga je postavil v kot, dokler ne bo prosil za jesti. Toda mati ga je kmalu pripeljala iz kota nazaj k mizi in je očitajoče rekla očetu: »Da le moreš biti tako trdosrčen. Daj mu, kar bi rad, pa je dobro!«

Tako kakor pri jedi, je bilo pri vsem: pri obleki, v postelji, dekli nasproti, sploh vsi so morali tako plesati, kakor je on žvižgal.

Ko je bil Janezek pet let star, se je materi zdelo na času, da bi se učil tudi ubogati. Pa ga je poklicala, ko se je igral na dvorišču: »Janezek, pridi k mami; pojdeš nekaj kupiti!« A Janezek, ki je imel vedno svojo voljo, ni znal storiti po drugi volji. Mirno se je igral dalje in mati je zopet klicala: »Janezek, pridi vendar; nekaj lepšga imam zate. — O, le čakaj, ne bo ti dobro, če ne prideš!«

Obljuba je prav toliko pomagala, kot žuganje. Mati je bila kakor slamnat strah na češnjki, ki v vrabcem vedno žuga, a vrabci mu frče okrog glave in se goste s češnjami.

Srečen čas za fanta, a pravi križ za učitelja se je začel, ko je Janezek pričel hoditi v šolo. »Dober fantek, priden Janezek,« ga je predstavila mati pri vpisovanju. »Le svojo voljo ima rad.«

»Hm, tako,« je zamrmral učitelj, »to-rej priden Janezek.«

Janezek pa ni bil takrat več oni ljubeznjivi otrok, ki so mu vsako željo že brali z obraza. Učenec je bil kakor vsi drugi, ki so sedeli v razredu. Treba je bilo na besedo, na mig ubogati. Tu so se razvajencu odprle oči in bil je nevzdržen, samoglav, trmast, neposlušen, pa tudi nepazljiv in len, kakor nobeden v razredu. In če beseda ni veljala, je pela kazen.

Z dvanajstim letom je vstopil v gimnazijo, a na koncu leta je stalo v spričevalu, da mora razred ponavljati. Tudi so mu zažugali, da bo takoj izključen, če se še katerikrat pojavi trma in upor.

»O, ti nerazumni učitelj!« je tožila mati. »Nobeden nima srca za otroka. Nobeden ne zna otroku učenje in pokorščino osladiti!«

In Janezek je prišel kmalu domov z gimnazije...

Kaj pa je Janezek postal? Neparaben člo »k, ki se ni nič pravega učil, sebi in drugim v pokoro, ki pa še vedno hoče

Ze 20 let po zdravnikima preporočano in v porabi. Burgit-kopeji za noge odstrani potenje, rane in gnajne noge.
BURGIT G. M. B. H., FRILASSING.
Generalni zastopnik: IVAN SVETEC, Novo-mesto, Slovenija

povsod svojo voljo uveljaviti.

Kot vajenec se ni mogel upogniti mojstrovu volji, prišel je z njim navzkriž in je moral domov.

Že kot mladenič je prišel z državnimi zakoni v konflikt in je plačal občutno kazen.

V vasi in občini se ga je prijelo ime »trmasti Janez.«

Prvo ženo je do smrti mučil. Vsako leto je služinčad šestkrat menjal. Z orožniki in vsemi javnimi varnostnimi organi ima vedno dovolj opravka.

Nezadovoljen in čmeren je ter je pričakovati, da bo šel prav kmalu za ženo v grob, ker se samo jezi in samo to premišljuje, kako bi strmoglavil celi svet.

Vzgojne iskrice.

Opominjaj svoje otroke, da nikogar ne žalijo. Naj ne bodo prepirljivi, ampak skromni in naj spoštujejo vsakega človeka. (Tit 3, 2.)

Otroci, poslušajte nauk o obvladanju jezika! Kdor ga izvršuje, se zaradi jezika ne bo pogubil. (Sirah 23, 7.)

Najboljše, najprijetnejše, najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje ZELODCA in CREV za OTROKE in ODRASLE je:

PRAŠEK

MAGNA
PURGA

ker čisti brez BOLECIN — je prijetnega okusa ter obenem osvežuje in desinficira ZELODEC in CREVA in s tem preprečuje težja obolenja.

Ako redno jemljete po vsakem obedu na štiri noče v pol čaše vode prašek MAGNA. Vam po-spešje prebavo in preprečuje trdovratno ZAPRTJE.

ODSTRANJUJE

preobilno kislino v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vrdigovanje, gorečico.

ZDRAVI

katar ZELODCA, katar CREV, boleznj JETER, krče v želodcu, hemoroide, tvore v želodcu.

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoj s točnim navodilom 4 Din ali naročite na naslov: LABORATORIJ »ALGA«, SUŠAK. Tvrtniška ulica št. 45 in priložite pismo 10 Din v znakmah za 2 zavoja.

Sodnik: »Policaj pravi, da ste bili pijani in niste mogli hoditi.« — Obtoženec: »Gospod sodnik, po vseh štirih sem pa še lahko hodil.«

Završnik je prišel prepozno v urad in predstojnik ga vpraša, zakaj je zamudil. »Po stopnicah sem padel.« — »No, potem-takem bi bili lahko še preje tula«

Za naše male.

Največje bogastvo.

Nekdo, ki se je čutil skrajno nesrečnega, je nejevoljno mrmral: »Bog daje drugim bogastvo, meni pa ničesar. Kako naj še dalje živim, ko sem brez vsega.«

Modrijan ga je slišal ter dejal: »Mar res misliš, da si tako ubog, kot si ravnokar rekel? Ali ti ni Bog dal moč in mladost?«

»Gotovo! Ponosen sem na svojo moč in mladost.«

Nato je prijel modrijan mladeniča za desnico ter ga vprašal: »Ali si pustiš roko odrezati za deset tisoč dinarjev?«

»Ne, ne pustim si je!«

»Kaj pa levico?«

»Ravnotako ne!«

»Ali privoliš, da te kdo oslepi na obe oči za sto tisoč dinarjev?«

»Bog varuj! Niti enega očesa bi ne bal za katerokoli vsoto.«

»Vidiš torej, s koliko srečo te je Bog obdaril. Nепrecenljivo bogat si, zato ne tarnaj!«

Mirko Kunčič:

Miška je bolna.

Miška v črni luknjici
»joj, prejoj!« vzdihuje.
Bolna je že štiri dni —
nihče je ne čuje.

Mi smo dobrega srca,
pojmo brž po padarja;
muc ozdravi jo tako —
hipla, hopla, ham —
da nikoli več ne bo
miš zbolela nam!

Plavica.

Bilo je v najbolj vročih pasjih dneh. Vaška mladina je ležala v senci po vrteh in dremala. Bila je dolga poletna nedelja.

Naenkrat se je iz vaške gostilne zaslišala godba na gosli in zraven petje. Vsem mladim ljudem, ki so počivali v senci, je postalo tako prijetno in mehko pri srcu, da so drug za drugim stekli gledat, kdo tako lepo igra in poje.

Neznan godec v nenavadnem višnjevem plašču je prišel, Bog ve odkod. Ni bil več mlad, pa tudi še ne star. Iz obraza mu je gledalo dvoje prijaznih oči tako čudno otožno, kakor da je poskusil vse trpljenje sveta. Na svoje gosli je tako lepo igral in zraven pel, da so se vsa nemirna srca pomirila in vse zakrknjene duše omehčale.

Sredi najlepše pesmi pa je mož prenehal in zaprosil: »Kdo me popelje k lepi Moniki, ki živi v tej vasi? Pred dvajsetimi leti mi je bila nevesta, ko sem moral v vojsko. Vrnil sem se in zdaj bo poroka.«

Toda nihče izmed poslušalcev ni ničesar vedel o kaki Moniki v vasi. Zelo

stara ženica pa je vedela povedati, da je čarovnica mlinarica začarala lepo vaško deklico pred mnogimi leti že in jo izpremenila v mak na njivi, ker ni marala nje-nega sina.

Godec je ves žalosten odšel z gosli na polje. Tam se je vsedel kraj njive in igral najlepše pesmi, kar jih je znal. Solze so mu tekale po licih in v svoji žalosti je pozabil na vse okoli sebe.

Mrak je že legal na zemljo, a godec se ni ganil s svojega mesta. Zašumelo je že skoro zrelo žito in iz njega je stopila žena v sivem plašču, vila tolažnica.

»Ne jokaj,« mu reče. »Tvoje žalosti je konec. Rdeča purpula že dvajset let čaka nate. Da bosta za vedno skupaj, postaneš prav zdaj modra cvetka in boš rastla zraven maka, dokler bodo na svetu žitna polja.«

Tako se je zgodilo. Godec se je izpremenil v plavico, ki je znamenje zvestobe.

Od tedaj sta mak in plavica na vsakem žitnem polju nerazdružljiva.

Mirko Kunčič:

Polž je šel njivo orat.

Boter polž odprl je duri
in pokukal v božji svet.

»Lej ga spaka,« se je čudil,
»saj pomlad je zunaj spet!«

Stopil je na prag, vzravnaval se,
moško brke si navihal
in potem z veliko vnelo
v solnčno reber odsopihal.

»Zdrav mi, ježek!« — »Bog daj, polžek!«
je odzdravil dedek jež.

»Kam pa, kam že na vse rano?«

»Njivico orat grem, veš.«

In je dirjal dalje, dalje
polž in slednjic vzradoščen
res do cilja prisopihal.

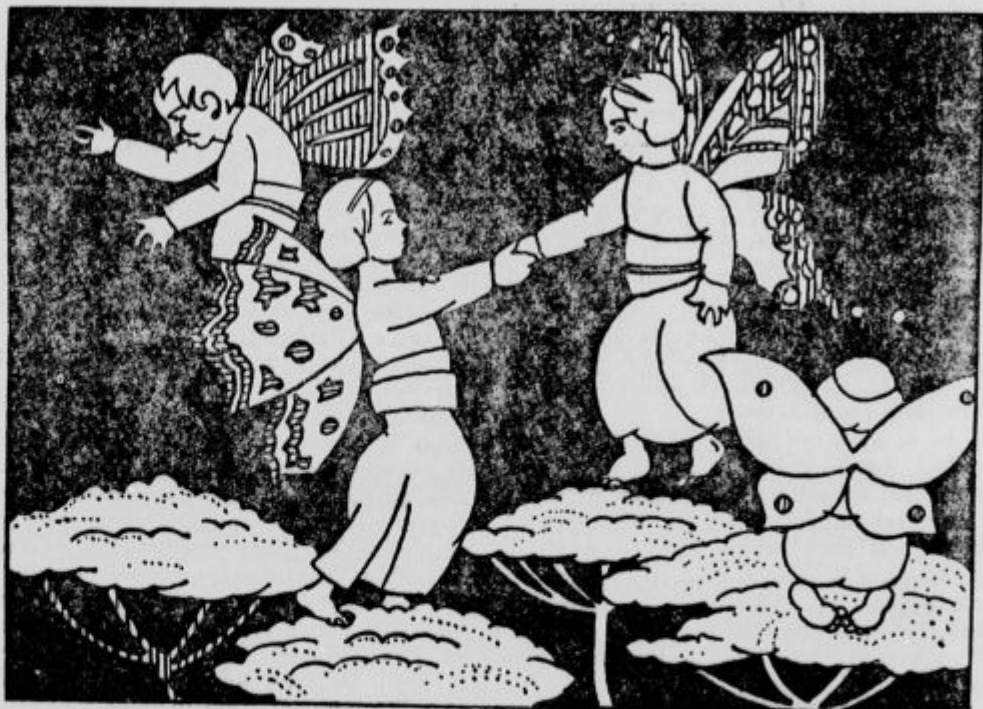
Toda kdaj? — Hm — na jesen ...

Kraljestvo metuljkov.

Evo vam novih naših prijateljčkov! Takih pa še nismo videli na dosedanjih slikah. Seveda, vsi naenkrat se ne pojavijo; saj bi se ne imeli ob času razvoja nikjer prostora vsega potrebnega naučiti, kar mora znati metuljček. Zato prihajajo drug za drugim v solnčno naravo. Belinčki

sedli, ker so napravili tako dolgo pot iz svojega kraljestva pa na zemeljske solnčne livade in so trudni.

Belinčki in citrončki pa, ki jim je že znana vsa okolica, bodo pripovedovali, kje je najboljša paša za metulji rod in ka-truden. Kmalu bodo pač tudi drugi pri-

in citrončki pričakujejo svoje mlajše bratce vsak dan nestrpnno. Ozirajo se na vse kraje, kdaj se prikaže kdo izmed lastavičarjev, pavlinčkov, admiralov i. dr. Kakšno pozdravljanje in veselo povpraševanje po novicah! Le pogledajte ta dva, kako si segata v roko! In oni tam, kako se še nevešč lovi pro zraku! Citronček pa že sedi na velikanskem cvetu divjega korena, ker je

tere cvetke so najbolj radodarne z medom in drugimi slaščicami.

Napravili bodo velike in lepe načrte za brezskrbno življenje, kakor so ga metulji vajeni.

Te načrte pa bodo izvršili šele tedaj, ko pridejo vsi metuljčki, tudi oni najzadnji in zamudniki.